

**Uchwała Nr XIII/77/11
Rady Gminy w Dąbrowie
z dnia 20 października 2011 r.**

**w sprawie przyjęcia i realizacji Gminnego Programu
Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493; z późn. zm.) **Rada Gminy Dąbrowa uchwala, co następuje:**

§1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrowa

§3. Traci moc uchwała Nr XXXIII/151/08 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ prof. dr hab. inż. Piotr Wieczorek

Załącznik
do uchwały Nr XIII/77/11
Rady Gminy Dąbrowa
z dnia 20 października 2011 r.

***Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie na lata 2011-2015***

- Dąbrowa 2011 r. –

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił, działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Działanie to naraża osoby dotknięte przemocą na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz.1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 oraz nr 125 poz.842).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki działania Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego działania i reagowania na doniesienia o przemocy. Jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dąbrowa na lata 2010- 2015.

Potrzeba opracowania takiego dokumentu dla Gminy Dąbrowa wynika nie tylko z przesłanek formalnych (ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na Gminę obowiązek opracowywania i realizowania programu), ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy.

Przemoc domowa rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207§1 Kodeksu Karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Jak każdy program, także i ten, wyraża zamierzenia samorządu w perspektywie dłuższego okresu czasu. Okres ten nakłada się również na okres programowania z funduszy strukturalnych na lata 2007-2013. Fundusze strukturalne, a zwłaszcza Europejski Fundusz Społeczny nastawiony na integrację społeczną, stwarza możliwość finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015.

II. Istota i zakres programu

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- * Ustawa z dnia 29.07.2008 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- * Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.).
- * Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 70, poz. 473 póź. zm.)

Program jest skorelowany z następującymi Programami

- * Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy
- * Strategia Rozwiązywania Problemów Gminy Dąbrowa na lata 2010- 2015.
- * Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- * Gminny Program Przeciwdziałania Narkomani

2. Informacje ogólne

Podstawową grupą społeczną pełniącą niezwykle istotne funkcją jest rodzina. To rodzina określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

W domu powinniśmy się czuć bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadczają cierpień fizycznych i emocjonalnych, gdzie są również wykorzystywani seksualnie. Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, obrażanie jego poczucia własnej wartości, ograniczenie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe. Typy przemocy z jakimi spotykamy się w środowisku domowym obejmują:

Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Przejawami przemocy fizycznej są: popychanie, policzkowanie, szarpanie za włosy, uderzenie pięścią, kopanie, przypalanie papierosem, duszenie, rzucanie przedmiotami, drapanie, plucie, wykręcanie rąk, napaść z użyciem broni, krępowanie lub uwięzienie, świadome stworzenie niebezpiecznych sytuacji, stanowiących zagrożenie fizyczne. Lista form przemocy nie ogranicza się tylko do wymienionych powyżej. W praktyce spotyka się ich znacznie więcej.

Przemoc psychiczna

Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, zastraszenie, emocjonalne wykorzystanie, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, poniżanie, obwinianie i manipulowanie poczuciem winy, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, odmawianie współżycia seksualnego, izolowanie poprzez kontrolowanie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, zakaz opuszczania domu itd.

Przemoc seksualna

Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu.

Przemoc ekonomiczna

Przemoc ekonomiczna sprawia, że ofiara staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc. Przykłady tej przemocy obejmują ograniczenie dostępu ofiary do pieniędzy czy do informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszenie ofiary do proszenia o każdy grosz, wykradanie pieniędzy ofiary, niedopuszczanie ofiary do pracy zarobkowej.

Sprawcy przemocy są bezwzględni, zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstrację swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, czy agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą cechą jest silne poczucie winy i przypisanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Dlatego też większość ofiar przemocy potrzebuje pomocy innych, bez tego sama nigdy nie zdobędzie się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

3. Skala i diagnoza zjawiska

Jak wynika z danych liczbowych Komisariatu Policji w Dąbrowie, w 2009 roku na terenie Gminy Dąbrowa przeprowadzono **696** interwencji domowych. W porównaniu z rokiem 2007 liczba interwencji domowych uległa niewielkiemu zmniejszeniu

Z wszystkich interwencji domowych **17** miało znamiona przemocy w rodzinie. W porównaniu z rokiem 2007 liczba tych interwencji zwiększyła się o **3**. Ogółem **45** osób było ofiarami przemocy. Pod wpływem alkoholu znajdowało się **14** sprawców. Liczba postępowań przygotowawczych w ramach procedury „Niebieska karta” wynosi **17**, jest zdominowana przez sprawców odpowiadających za czyny zabronione art. 207 Kodeksu Karnego oraz art. 190 i art. 209 Kodeksu Karnego.

Według statystyk Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie w 2008 r. udzielono wsparcia **27** osobom z tytułu przemocy w rodzinie.

Choć z przedstawionych danych wynika, iż problem związany z przemocą nieznacznie zmniejszył się to podkreślić należy, że z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, iż statystyki nie oddają powagi problemu. W szczególności, często ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc. Również przepisy prawa nie do końca ułatwiają właściwe i skuteczne działanie instytucji i organizacji w walce z tym zjawiskiem.

Innymi ważnymi problemami Gminy Dąbrowa związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej są:

- brak bazy lokalowej i mieszkań chronionych,

- brak możliwości izolowania sprawców przemocy,
- brak współpracy z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, zły przepływ informacji,
- długi okres rozstrzygania spraw w sądach,
- niska świadomość społeczna,
- funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy.

4. Zasady działania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, oparty jest na **zasadach**:

- 1) Wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom.
- 2) Jawności działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby.
- 3) Szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

III. Cele Programu

Cel 1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci.

Cel 2. Wsparcie i profesjonalna pomoc (doradcza, psychologiczna, prawna, socjalna) dzieciom i rodzinom, będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

Tabela 1. Dane dotyczące realizacji Celu 1 i 2

Lp.	Beneficjenci	Wskaźniki rezultatu
1	Rodziny i opiekunowie krzywdzonych dzieci	- Liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy; - Liczba rodzin objęta działaniami wspierającymi i edukacyjnymi; - Liczba przeprowadzonych interwencji kryzysowych; - Liczba współpracujących instytucji i organizacji;
2	Rodziny i osoby dotknięte przemocą	
3	Sprawcy przemocy	
4	Zespół Pomocy Specjalistycznej	
5	Społeczeństwo	

Cel 3. Prowadzenie działalności szkoleniowej dla osób zaangażowanych w świadczenie pomocy ofiarom przemocy.

Tabela 2. Dane dotyczące realizacji Celu 3

Lp.	Beneficjenci	Wskaźniki rezultatu
1	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie	- Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń
2	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3	Komisariat Policji	
4	Placówki szkolne na terenie Gminy	

Cel 4 Przeprowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej

Tabela 3. Dane dotyczące realizacji Celu 4

Lp.	Beneficjenci	Wskaźniki rezultatu
1	Ośrodek Pomocy Społecznej	- Powstała baza danych; - Liczba opracowanych ulotek informacyjnych; - Liczba plakatów informacyjnych; - Liczba opracowanych informatorów;
2	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3	Poradnia Uzależnień	
4	Ośrodek zdrowia	
5	Komisariat Policji	
6	Placówki szkolne	
7	Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna	

IV. Powołanie Zespołu interdyscyplinarnego

Zespół interdyscyplinarny to zespół osób zainteresowanych rozwiązywaniem problemów konkretnej rodziny. Skład osób uczestniczących w pracy danego Zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji.

1. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- przedstawiciel Komisariatu Policji,
- przedstawiciel Pedagogów Szkolnych
- przedstawiciel Organizacji pozarządowej
- przedstawiciel ochrony zdrowia
- psycholog,

- terapeuta ds. przemocy
- prawnik,

2. Zadania i zasady pracy Zespołu interdyscyplinarnego

Zespół interdyscyplinarny to grupa profesjonalistów , którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany łącząc swoją wiedzę , umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, która reprezentują grupa zapewniająca skuteczne reagowanie na doniesienie o krzywdzeniu i zaniedbywania dzieci. Tego rodzaju działania wymagają uczestnictwa członków zespołu ich współpracy polegającej na wykorzystaniu swojej wiedzy i umiejętności w celu zbadania przypadku, zaplanowania działań oraz koordynacji pracy wszystkich współpracujących instytucji. Jego działania koncentrują się na badaniu problemu krzywdzenia rodziny, na strategii postępowania z danym przypadkiem, na zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, ich rodzin i sprawców. Przyjmuje się, że najlepszą odpowiedzią na wyzwanie, jakim jest interwencja w przemocy domowej oraz pomoc ofiarom przemocy jest praca zespołu interdyscyplinarnego.

Powołanie zespołu interdyscyplinarnego przynosi następujące korzyści;

- jest skuteczniejszym rozwiązywaniem problemów społecznych,
- poprawia się kondycja działań nakierowanych na pomoc w rozwiązywaniu problemów danej rodziny
- wypracowany zostaje model współpracy między instytucjami prowadzących do zwiększenia efektywności w zespołowym rozwiązywaniu problemów,
- pojawia się jasny i sprawny przepływ informacji między współpracującymi ze sobą służbami społecznymi ,instytucjami, organizacjami osobami,
- zwiększa się poczucie wzajemnego wsparcia podczas rozwiązywania trudnych problemów społecznych,
- zwiększa się poczucie bezpieczeństwa własnego oraz społeczności lokalnej.

3. Do zadań Zespołu należą:

1. Wspieranie ofiar przemocy w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, oraz przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie.
2. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.
3. Zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie
4. Gromadzenie informacji na temat miejsc i osób uprawnionych do udzielania pomocy, a także możliwością udzielania w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych.
5. Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, warsztatów

4 .Koszty funkcjonowania Zespołu

1. Koszty administracyjno – biurowe (w tym zakup materiałów biurowych ,koszty podróży służbowych, szkolenia członków Zespołu, prowadzenie kampanii informacyjnej, koszty korespondencji ,itp.)
2. Koszty 24 godzinnych dyżurów pełnionych pod telefonem przez pracowników socjalnych,
3. Koszty porozumień w sprawie umieszczenia ofiar przemocy w specjalnych ośrodkach wsparcia (wg potrzeb)

V. Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji Systemu

- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy;
- Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy
- Ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie medyczne, prawne, psychologiczne i socjalne,
- Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- Zmniejszenie rozmiarów przemocy domowej,
- Przełamanie milczenia o występującej przemocy.

Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego. Bieżący nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Dąbrowa, oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

Przewodniczący Rady Gminy
/-/ prof. dr hab. inż. Piotr Wieczorek